Minna Korkiakoski-Västi

Hallintovaliokunnan kuuleminen 19.2.2025 klo 11.15 (kirjallinen asiantuntijalausunto)

Asiatuntijalausunto asiassa Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi HE 179/2024 vp

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi otsikossa mainitussa asiassa. Seuraavassa asiaa on käsitelty erityisesti hyvinvointialueiden (ml. Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymä) kannalta sisältäen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistehtävän.

Hyvil pääosin tukee esitystä ulkomaalaislain muuttamisesta

Esityksen mukaan työperusteinen oleskelulupa sidotaan työhön siten, että oleskelulupaa ei saa peruuttaa laissa säädettävänä määräaikana, jos ulkomaalainen työntekijä jää työttömäksi. Työnantajalle esitetään säädettävän velvollisuus ilmoittaa työsuhteen loppumisesta Maahanmuuttovirastolle sanktion uhalla. Työntekijän oleskelulupaan liittyvä työnteko-oikeus ehdotetaan laajennettavan koskemaan aloja, jotka on aidosti todettu työvoimapula-aloiksi. Lisäksi työnantajan asioinnissa ehdotetaan tarkennettavan sähköisen ja paperisen asioinnin sääntelyä. Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain ja kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annetun lain muutoksenhakusääntelyyn tehtäisiin säädöshuoltoa.

Esityksen tavoitteena on, että ulkomainen potentiaali työvoima pysyisi maassa ja mahdollisen työttömyyden aikana löytäisi uuden työpaikan ja sitä kautta perusteen jatkaa maassa oleskelua työn haun orientaatiolla. Tavoite on perusteltu, sillä Suomalaiseen toimintaympäristöön sekä työtehtävään perehdytetty ja koulutettu jo työkokemusta omaava työntekijä on tärkeää säilyttää osana suomalaista työmarkkinaa. Menettely tukee yhteiskunnallisella tasolla työvoiman saatavuuden turvaamista, mutta myös yksilötasolla ja perhekuntana jatkuvuuden ja vakauden

CC BY

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
www.hyvil.fi
etunimi.sukunimi@hyvil.fi
Y-tunnus: 3324881-1

Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab
www.hyvil.fi
fornamn.efternamn@hyvil.fi
FO-nummer: 3324881-1

tavoitteellista tilaa. Uuden työntekijän perehdytys ja koulutus on aina investointi. Erityinen investointi se on tilanteessa, jossa kyse on maahanmuuttajasta. Erityisesti menettely tukee aloja, joilla on työvoimapulaa joko nyt tai odotettavissa. Tältä osin menettely tukee hyvin hyvinvointialueiden toimialaa erityisesti hoidon ja hoivan tehtävissä.

Lakiesityksessä on määritelty tilanteet, joissa oleskelulupaa ei peruuteta ulkomaalaisen työttömyydestä ja työn päättymisestä riippumatta. Työelämässä tapahtuville tavanomaisille vaihteluille annetaan tilaa myös maahanmuuttajien kohdalla. Sallitut määräajat vaihtelevat kolmesta kuukaudesta kuuteen kuukauteen oleskeluluvan pituudesta ja tehtävän luonteesta riippuen. - Hyvilin näkemyksen mukaan esitetty menettely on perusteltu ja joustavoittaa sekä vakauttaa työmarkkinaa. Perusteltua on myös varmistaa, että maassa oleskelevan toimeentulo on turvattu myös mahdollisen työttömyysjakson aikana, joskin osin avoimeksi jää, mitkä ovat hyväksyttäviä perusteita riittävän toimeentulon osoittamiseksi.

Esityksen mukaan työnantajan edellytetään tekevän sähköisessä järjestelmässä ilmoituksen Maahanmuuttovirastolle, jos sen työntekijä ei ole aloittanut työntekoa, tämän työsuhde on päättynyt tai päättyy taikka tämä on muusta syystä lopettanut työnteon ennen työnteon perusteella myönnetyn oleskeluluvan voimassaolon päättymistä. Tarkennettu, sähköistetty ja myös sanktioitu ilmoitusvelvollisuus lisää Maahanmuuttoviraston koordinointimahdollisuutta ulkomaalaisten toiminnasta maassa. Menettelyllä varmistetaan osin myös mahdollisen maassaoleskelun väärinkäytöksen havaitsemista. Lakimuutos olisi tältä osin ensisijassa valvova ja kontrolloiva. Sääntelyllä saataisiin tarkemmin tietoa ulkomaalaisten työntekijöiden tilanteesta työmarkkinoilla ja ulkomaalaisten maassa oleskelusta. - Esitetty tarkennus ei lähtökohtaisesti muuta menettelyä, mutta varmistaa ilmoitusvelvollisuuden toteutumisen.

Esityksen tavoitteena on, että tunnistetuille työvoimapula-aloille olisi nykyistä paremmin saatavilla työvoimaa siten, että maassa jo oleskeleva työntekijä voisi tilanteensa niin salliessa tehdä muitakin töitä kuin sitä, mille alalle hänen työntekijän oleskelulupansa on myönnetty. Uudistus helpottaa erityisesti niitä työntekijän oleskeluluvan haltijoita, jotka jäisivät työttömäksi, mutta voisivat hakeutua työskentelemään todetulla työvoimapula-alalla, kunhan oleskelulupa olisi edelleen voimassa, tai tilanteen mukaan he hakisivat uutta työntekoon oikeuttavaa oleskelulupaa. - Esitetty muutos on perusteltu. Työllisyystilanteet voivat muuttua nopeasti. On tärkeää säilyttää mahdollisuus ja motivaatio työllistyä laajasti eri aloille, erityisesti, kun kyseessä on työvoimapulasta kärsivät alat. Työpaikan ja alan vaihtaminen on osa modernia työvoimapolitiikkaa. On yhteiskunnallinen etu, että suomalaiseen työelämään ja ammatteihin perehdytetyt ulkomaalaiset henkilöt ja perheet kiinnittyvät yhteiskuntaan ja työelämään myös mahdollisissa muutostilanteissa.

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy

Minna Korkiakoski-Västi
toimitusjohtaja

Jakelu Hallintovaliokunta
Kirjaamo Hyvil